

Uitvraag subsidies Sociale Basis 2020

1. Achtergrond

De sociale basis is een krachtig geheel van inwoners, (bewoners)initiatieven, sociaal ondernemers en professionele organisaties in de Haarlemse samenleving, die met elkaar bijdragen aan een sociale stad en leefbare wijken en buurten. De gemeente speelt hierin een rol door subsidie te verstrekken aan initiatieven en organisaties. Hoe de gemeente dat doet – en wat die initiatieven en organisaties met hun inzet bereiken – is van groot belang voor het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen in het sociaal domein in Haarlem.

De afgelopen jaren zijn veel kleine en grote nieuwe initiatieven ondersteund. Daarnaast onderhoudt de gemeente meerjarige subsidierelaties met in totaal ongeveer 50 organisaties. De meerjarige subsidierelaties eindigen per 2020; de subsidies voor nieuwe initiatieven zijn incidenteel en eindigen eveneens per 2020. Voor die tijd zullen dus nieuwe afspraken gemaakt moeten worden met deze organisaties en initiatieven over hun inzet vanaf 2020. Deze uitvraag is het inhoudelijke kader waaraan de gemeente de aanvragen van subsidiepartners zal toetsen.

Een belangrijke ambitie voor de nieuwe subsidieperiode is meer grip te krijgen op de effectiviteit van de inzet van subsidiepartners. Dat is in het sociaal domein per definitie moeilijk: het welbevinden van mensen wordt vaak door meer factoren bepaald dan alleen de ondersteuning die zij van subsidiepartners krijgen. Toch is er meer mogelijk dan we nu doen. Uitgangspunt voor de nieuwe subsidieperiode is het rapport van de Rekenkamercommissie: *Leren waarden; vergroten van de evalueerbaarheid van welzijnssubsidies* (2018). Centraal daarin staat dat er vóór aanvang van de nieuwe subsidieperiode niet alleen duidelijke doelen worden geformuleerd, maar dat er ook een zogenaamde ‘interventiologica’ wordt afgesproken: een onderbouwing van het verband tussen de activiteiten van de subsidiepartners en de doelen van de gemeente. In deze uitvraag gebruiken we daarvoor verder de term ‘wat werkt’-principes. In paragraaf 6 wordt uitgewerkt hoe invulling wordt gegeven aan de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie.

De uitvraag is gebaseerd op een groot aantal bronnen. Belangrijkste kaderstellende documenten zijn de Programmabegroting, het coalitieakkoord Duurzaam Doen en het Transformatieprogramma Sociaal Domein. Daarnaast is gebruik gemaakt van de verantwoordingsdocumenten van de subsidiepartners, waarbij specifiek is gekeken naar verantwoording vanuit het perspectief van inwoners, zoals casusbeschrijvingen of tevredenheidsonderzoeken. Er is ook gebruik gemaakt van de landelijke ‘wat werkt’-dossiers van kennisinstituut Movisie. Die dossiers geven een overzicht van de wetenschappelijke stand van zaken in het sociaal domein. Voor deze uitvraag zijn de belangrijkste werkzame principes op de thema’s die in Haarlem spelen verzameld. De kennis en ervaring die binnen de gemeente aanwezig is, is aangevuld met inzichten vanuit diverse consultatiegesprekken en -bijeenkomsten met subsidiepartners, zelforganisaties, de ambassadeurs toegankelijkheid, de VBZ (brancheorganisatie zorgaanbieders) en de Participatieraad. Om inwoners en andere belanghebbenden (zoals woningcorporaties, religieuze instellingen en sportverenigingen) te raadplegen zijn in de vijf stadsdelen gebiedssessies georganiseerd, waar is gesproken over specifieke prioriteiten per gebied en over randvoorwaarden voor samenwerking met subsidiepartners. Tot slot heeft een beknopte schriftelijke raadpleging van deelnemers aan activiteiten van de subsidiepartners plaatsgevonden.

2. Sociale Basis 2020

Wat willen we bereiken met de subsidies in de sociale basis? Wat is het overkoepelende verhaal dat de afzonderlijke onderdelen van deze uitvraag (thema's, gebieden, doelgroepen) met elkaar verbindt? De meest kernachtige samenvatting daarvan is: *een inclusieve stad*. Een stad waar iedereen kan meedoen naar vermogen, waar mensen samenleven met respect voor elkaars eigenheid en verschillen, waar kansen zijn voor persoonlijke ontwikkeling.

Een stad ook waar inwoners en sociaal ondernemers initiatieven nemen, waar inwoners elkaar ondersteunen en zich samen ergens voor inzetten. Die kracht van de stad is niet aanvullend op de inzet van de subsidiepartners. Het is andersom: de subsidiepartners zijn aanvullend op de inzet van inwoners. Dat betekent dat inwoners de ruimte moeten krijgen en zich gesteund moeten voelen. Dat is een precair evenwicht: ruimte krijgen én steun ervaren. We vragen van subsidiepartners een open houding richting inwoners die initiatieven nemen en zich inzetten voor elkaar.

Niet alle steun die nodig is kan door inwoners onderling geboden worden. Voor ondersteuning aan kwetsbare inwoners zijn ook professionals nodig. Vanaf het eerste nadenken over de transformatie van het sociaal domein – in de aanloop naar de decentralisaties van 2015 – is ingezet op een beweging van specialistische naar laagdrempelige ondersteuning in de directe omgeving. Die beweging is nog steeds het doel en de sociale basis speelt daarin een belangrijke rol. Een sterke sociale basis helpt voorkomen dat mensen in (grotere) problemen komen – zoals eenzaamheid of schulden – door vroegtijdig te signaleren en waar nodig lichte, laagdrempelige ondersteuning in te zetten (preventie).

De afgelopen jaren hebben we ook ervaren dat er grenzen zijn aan redzaamheid, aan het beroep dat je als samenleving kunt doen op de 'eigen kracht' van mensen. Met een sterke sociale basis wil de gemeente daarom bereiken dat er altijd een vangnet is van laagdrempelige ondersteuning voor (kwetsbare) inwoners; ongeacht leeftijd en achtergrond, op alle leefgebieden en van voldoende kwaliteit. Die kwaliteit laat zich het best samenvatten met de hoofddoelen die in deze uitvraag voor de zes leefgebieden zijn geformuleerd.

In sommige gebieden van de stad wonen meer inwoners waarvoor deze doelen niet bereikt worden dan in andere gebieden. Dan is in die gebieden extra inzet nodig. Ook voor sommige doelgroepen is specifieke inzet nodig om de doelen op alle leefgebieden te bereiken. Dit neemt niet weg dat de basisvoorzieningen altijd overal en voor iedereen beschikbaar moeten zijn.

3. Hoe komen we daar?

De gemeente ziet geen reden om voor nieuwe afspraken met ingang van 2020 voor een volledig open inschrijving te kiezen, met als mogelijke uitkomst dat we afscheid moeten nemen van partners die geworteld zijn in de Haarlemse samenleving en partners worden toegelaten die geen enkele binding hebben met de stad. Maar de gemeente wil zich ook niet beperken tot de huidige meerjarige subsidiepartners. De afgelopen jaren hebben zich initiatieven aangediend die zich inmiddels hebben bewezen en die ook in aanmerking komen voor meerjarige subsidie. Voor de uitvraag sociale basis wil de gemeente zich dan ook richten op die organisaties die in Haarlem geworteld en actief zijn, nieuw en bestaand.

De diversiteit aan subsidiepartners wordt hierdoor alleen maar groter, en dat is een verrijking. Haarlemmers hebben iets te kiezen; subsidiepartners hebben uiteenlopende identiteiten waar inwoners zich mee verbonden kunnen voelen. De keerzijde is dat inwoners en professionals soms

door de bomen het bos niet meer zien en dat er overlap in activiteiten ontstaat. Met het vergroten van de diversiteit willen we daarom tegelijkertijd de samenwerking tussen subsidiepartners versterken. Het doel is: meer samenhang en herkenbaarheid van het ondersteuningsaanbod.

Een belangrijk element hierin is de introductie van thematafels, waaraan organisaties deelnemen die een meerjarige subsidierelatie met de gemeente hebben of daarvoor in aanmerking (willen) komen. Partijen nemen deel aan de thematafel die overeenkomt met de doelen waar de organisatie rechtstreeks aan wil bijdragen. Als een organisatie rechtstreeks wil bijdragen aan de doelen van meer dan één thematafel, dan is er de mogelijkheid aan meerdere tafels deel te nemen. De organisaties die samenwerken aan een thematafel dienen per tafel gezamenlijk één aanvraag in. Om gelijkwaardig samenwerken te borgen is de gemeente voorzitter van de thematafels. Echter, in de fase van het opstellen van de aanvraag ligt het primaat uiteraard bij de organisaties; zij kunnen het voorzitterschap van de thematafels dan desgewenst anders organiseren, bijvoorbeeld met een onafhankelijke procesbegeleider. De gemeente blijft echter wel aan tafel zitten om toe te zien op gelijkwaardig samenwerken en waar nodig tussentijds te reageren op plannen van de organisaties.

We onderscheiden de volgende thematafels:

- Redzaam in en om het huis
- Waardevol werk
- Financiën op orde
- Opvoeden en opgroeien
- Ontmoeten
- Gezonde leefstijl
- Vrijwillige inzet en mantelzorg

De eerste zes thematafels zijn gegroepeerd rond leefgebieden; de zevende tafel is niet gericht op een leefgebied, maar op het verbinden van mensen en van mensen en organisaties. We onderscheiden deze zeven thema's om samenwerking tussen subsidiepartners te versterken en meer samenhang te bereiken in het aanbod. Maar uiteraard zijn de verschillende thema's ook met elkaar verbonden, is er sprake van onderlinge invloed en afhankelijkheid. We vragen de subsidiepartners in hun aanvraag te beschrijven hoe zij inspelen op deze onderlinge invloed en afhankelijkheid.

Met de huidige subsidieperiode zijn voor het eerst afspraken voor vier jaar gemaakt. Zowel gemeente als subsidiepartners ervaren dit als positief. Het heeft administratieve lasten vermindert en het heeft subsidiepartners zekerheid gegeven, en juist daardoor ruimte voor vernieuwing en voor het uitbreiden en verdiepen van samenwerking met andere partijen. De gemeente kiest er daarom voor de nieuwe subsidieafspraken wederom voor vier jaar aan te gaan. In die vier jaar staat de wereld uiteraard niet stil. We verwachten van de subsidiepartners dat zij inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Een en ander in overleg met de gemeente als moet worden afgeweken van de oorspronkelijk afgesproken inzet. Waar nodig kan ook de gemeente initiatief nemen om doelen, prioriteiten en ondersteuningsaanbod bij te stellen. De gemeente zal ook interveniëren als blijkt dat de ondersteuning niet wordt uitgevoerd conform afspraak of niet leidt tot het juiste effect. Tot slot kan de gemeente jaarlijks besluiten een indexering toe te passen. De afspraken worden vastgelegd in een verleningsbeschikking over de jaren 2020-2023 en tenminste eenmaal per jaar zal beoordeeld worden of bijstelling van de subsidie noodzakelijk is. Een bijstelling wordt bevestigd met een beschikking.

4. Samenwerken en de kracht van de stad

Behalve de samenwerking *tussen* subsidiepartners onderling, is ook de samenwerking tussen subsidiepartners, inwoners en andere organisaties die bijdragen aan een inclusieve stad belangrijk.

Inwoners

De inwoners van Haarlem zijn actief en betrokken en zijn een bron van kennis en ervaring. De subsidiepartners wordt gevraagd ruimte te maken voor – en samen te werken met – vrijwillige inzet, bewonersinitiatieven, zelf- en cliëntenorganisaties en ervaringsdeskundigen. Het gaat daarbij om drie functies:

- **Ondersteuningsfunctie:** inwoners en bewonersorganisaties helpen hun werk goed te doen, bijvoorbeeld door een locatie beschikbaar te stellen of expertise over te dragen.
- **Brugfunctie:** een coördinerende rol vervullen door inwoners en bewonersorganisaties te verbinden met andere inwoners en bewonersorganisaties en door hen toegang te geven tot het professionele netwerk van de subsidiepartners.
- **Adviesfunctie:** luisteren naar inwoners en bewonersorganisaties en gebruik maken van hun kennis en ervaring; hierdoor de professionele werkwijze van subsidiepartners verder ontwikkelen en vrijwilligers begeleiden en trainen.

Basisinfrastructuur

Veel instanties waar de gemeente geen, of maar een beperkte financiële relatie mee heeft leveren een belangrijke bijdrage aan de sociale basis, zoals het onderwijs, kinderopvang, sportverenigingen, politie, woningcorporaties, eerstelijns gezondheidszorg, culturele instellingen en religieuze instellingen. De gemeente vraagt de uitvoerders van de basisvoorzieningen – voor zover relevant – met deze instanties samen te werken. Daarbij wordt specifiek aandacht gevraagd voor de samenwerking met cultuur en sport.

Cultuur

Er is steeds meer bewijs dat kunstzinnige en culturele activiteiten bijdragen aan de kwaliteit van leven van mensen. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat er sprake is van positieve effecten op het cognitieve vermogen, probleemoplossend vermogen, stressreductie en de fysieke gezondheid van bijvoorbeeld ouderen. Het aanbod aan culturele activiteiten van culturele instellingen en culturele ondernemers in Haarlem is divers en uitgebreid. Het gaat van fotografie tot film en van museumbezoek tot dans. Met culturele activiteiten wordt zowel actieve kunstparticipatie (zelf muziek maken of schilderen en dansen) als receptieve kunstparticipatie (muziek beluisteren, kunst bekijken) bedoeld. Deelname aan culturele activiteiten stimuleert het zelfvertrouwen en de eigenwaarde, kan leiden tot het ontdekken van nieuwe talenten en maakt waardevolle ontmoetingen tussen mensen mogelijk. Creatieve vormen maken lastige onderwerpen of thema's zoals eenzaamheid en verlies bespreekbaar en maken het mogelijk om uiting te geven aan emoties die daarbij horen. In de culturele activiteiten wordt gefocust op de mogelijkheden die mensen nog wel hebben, in plaats van de beperkingen. Kortom, cultuur bevordert de positieve gezondheid. Culturele activiteiten kunnen deel uit gaan maken van het activiteitenprogramma van subsidiepartners in de sociale basis. De ontwikkeling en uitvoering van dit soort activiteiten wordt meestal begeleid door een (kunst-)professional. Om subsidiepartners te helpen hun weg te vinden naar het culturele aanbod ontwikkelt de gemeente Haarlem samen met het centrum voor kennis, kunst en cultuur Hart (www.hart-haarlem.nl) een platform waar vraag en aanbod bij elkaar komen.

Sport

In Haarlem moet iedereen die dat wil kunnen sporten. De gemeente Haarlem gelooft in de positieve kracht van sport en gebruikt sport als een maatschappelijk bindmiddel in de wijk. De sportaccommodaties en de sportverenigingen inclusief hun vrijwilligers vormen de basis van het gemeentelijk sportbeleid in Haarlem. Ook kan deze sportieve infrastructuur gezien worden als belangrijk onderdeel van de sociale basis in de gemeente. Door deze voorzieningen krijgen alle inwoners de mogelijkheid om te kunnen sporten en bewegen op hun niveau. Of kunnen zij op een andere manier genieten van sport, bijvoorbeeld als toeschouwer of vrijwilliger. Het beleid en de aanpak zijn erop gericht om de sportieve infrastructuur te versterken en te ontsluiten voor kwetsbare doelgroepen. En daarnaast deze infrastructuur te benutten om een bijdrage te leveren aan maatschappelijke uitdagingen in de stad of een specifieke wijk, bijvoorbeeld voor het bereiken van doelen op het gebied van meedoen en gezondheid. Om subsidiepartners te helpen de weg te vinden naar de sportieve infrastructuur voor hun doelgroep kunnen zij gebruik maken van de diensten van Sportsupport (www.sportsupport.nl).

Sociaal wijkteam en Centrum voor Jeugd en Gezin

Het Sociaal Wijkteam en het Centrum voor Jeugd en Gezin zijn belangrijke schakels in het sociaal domein. Zij kunnen inwoners verwijzen en begeleiden naar voorzieningen in de sociale basis of naar meer specialistische ondersteuning. Voor uitvoerders van de basisvoorzieningen is het belangrijk goed samen te werken met deze twee instanties; als partner in de keten van zorg en ondersteuning én als partner die zicht heeft op verschillende opgaven en behoeften in specifieke wijken in de stad.

Gespecialiseerde zorg en andere wettelijke kaders

Tot slot is samenwerking in netwerken belangrijk met meer gespecialiseerde zorgaanbieders – vaak georganiseerd rond bepaalde doelgroepen – en/of instanties die actief zijn in andere wettelijke kaders, zoals de Wet publieke gezondheid, de Wet inburgering of de Werkloosheidswet. Subsidiepartners hebben daarin belangrijke rollen, zoals signaleren (individueel en op wijkniveau), op- en afschalen en normaliseren.

5. Kwaliteit van de basisvoorzieningen

In aanvulling op de hierboven beschreven algemene randvoorwaarden of uitgangspunten waaraan subsidiepartners dienen te voldoen, is er nog een aantal specifieke eisen ten aanzien van de kwaliteit van de basisvoorzieningen die de subsidiepartners leveren.

Fysieke en sociale toegankelijkheid

De gemeente wil dat alle Haarlemmers mee kunnen doen in de maatschappij. Haarlem wil een stad zijn waar mensen gelijke kansen hebben, waar iedereen kan meedoen, waar solidariteit is en gelijkwaardigheid. Een ongedeelde stad. Zo'n stad is toegankelijk voor iedereen, ongeacht zijn of haar beperking. Er is oog voor mensen met een fysieke, zintuiglijke en verstandelijke beperking, en mensen met een psychische kwetsbaarheid of chronische ziekte en voor mensen die over onvoldoende basisvaardigheden beschikken (lezen, schrijven, spreken, luisteren, rekenen, digitale vaardigheden). Toegankelijkheid stelt eisen aan de fysieke inrichting van voorzieningen in de sociale basis, maar ook aan de manier van communiceren, behandeling en bejegening. De gemeente vraagt de subsidiepartners per thema in hun aanvraag te beschrijven hoe zij bijdragen aan fysieke en sociale toegankelijkheid. Gedacht kan worden aan het nemen van fysieke maatregelen en duidelijke informatie over de toegankelijkheid op de website van de organisatie. Verder is het belangrijk te zorgen voor een sfeer en omgeving waarin iedereen zich welkom voelt, inclusief mensen met een beperking. Dat kan door bewustwording en training van medewerkers en vrijwilligers, het zorgen

voor een warme ontvangst (bijv. door de aanwezigheid van een gastheer of -vrouw op locaties), en het zorgen voor continuïteit van personeel (en een goede overdracht aan nieuwe medewerkers) om vertrouwdheid mogelijk te maken in de relatie met bezoekers met een beperking. Tot slot is het belangrijk mensen met onvoldoende basisvaardigheden toe te leiden naar educatief aanbod, bijvoorbeeld via een taalspreekuur in de bibliotheek.

Diversiteit en statushouders

De gemeente wil dat alle Haarlemmers – ongeacht hun achtergrond – zich thuis voelen in de stad. Diversiteit stelt eisen aan de inclusiviteit van voorzieningen en vraagt om oog te hebben voor de culturele achtergrond van inwoners. Doel is de sociale acceptatie van groepen die risico lopen op uitsluiting en discriminatie te bevorderen en de sociale cohesie tussen verschillende groepen te versterken. De gemeente vraagt de subsidiepartners per thema in hun aanvraag te beschrijven hoe zij omgaan met diversiteit. Gedacht kan worden aan activiteiten gericht op LHBT'ers, die zorgen dat er meer acceptatie is voor hen, dat ze niet gediscrimineerd worden en dat ze de steun krijgen die ze nodig hebben. Verder kan gedacht worden aan het bouwen van een netwerk met sleutelfiguren uit verschillende culturele groepen, onder andere via zelforganisaties. Deze individuen en organisaties kunnen een belangrijke rol spelen in het bouwen van een brug tussen kwetsbare leden van hun achterban en de rest van de samenleving. Een ander belangrijk onderwerp dat meegenomen kan worden is een vinger aan de pols houden door goed contact te hebben met partners zoals Bureau Discriminatiezaken, het COC en Participatieraad. Tot slot is het belangrijk dat partners er in hun personeelsbeleid rekening mee houden dat medewerkers in staat moeten zijn om contact te leggen en uit te bouwen met verschillende culturele groepen.

Specifieke aandacht wordt gevraagd voor de inclusie van statushouders. Het huidige Sociaal Programma Statushouders, opgezet naar aanleiding van de verhoogde instroom van statushouders, loopt eind 2019 af. Binnen het Sociaal Programma Statushouders wordt toegewerkt naar een situatie waarin reguliere voorzieningen ook passend en toegankelijk zijn voor statushouders, omdat zij integraal deel uitmaken van de stad. Ondersteuning van statushouders wordt daarmee niet meer apart georganiseerd, maar wordt een integraal onderdeel van de ondersteuning in de sociale basis. De gemeente nodigt de subsidiepartners uit in hun aanvraag per thema te beschrijven hoe zij ook deze Haarlemmers kunnen bedienen.

Betaalbaarheid

De gemeente verwacht van de subsidiepartners dat zij (deelname aan) de basisvoorzieningen voor inwoners met een minimuminkomen (HaarlemPas) betaalbaar houden, zodat ook zij maatschappelijk kunnen participeren en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben.

Clïëntondersteuning

Onafhankelijke cliëntondersteuning is een voorziening die onderdeel uitmaakt van het thema Redzaam in en om het huis (zie de betreffende uitvraag). Maar ook subsidiepartners op andere thema's kunnen cliëntondersteuning bieden. De gemeente vraagt subsidiepartners per thema aan te geven welke onderdelen van hun inzet onder cliëntondersteuning vallen.

Kennis van het aanbod

Wij verwachten van de subsidiepartners dat de professionals die bij hen werken kennis hebben van het ondersteuningsaanbod in Haarlem.

Social Return on Investment (SROI)

De gemeente vindt het belangrijk om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te activeren naar werk en hun opleidingskansen te vergroten. Eén van de instrumenten om dit te bereiken is het

inzetten van de zogenaamde Social Return on Investment (SROI). Dat houdt in dat 5% van het voor loon bestemde deel van de subsidie door *individuele* subsidieontvangers wordt ingezet om onder andere werklozen of uitkeringsgerechtigden aan het werk te zetten of leerwerkplekken of stageplaatsen aan te bieden. De inzet van subsidiepartners op Social Return on Investment wordt (periodiek) in de voortgangsgesprekken besproken. De praktische uitwerking van de invulling van Social Return on Investment is opgenomen in de leidraad Social Return 2016. Voor de verantwoording wordt gebruik gemaakt van het online registratiesysteem WIZZR. Deze eis heeft niet betrekking op de gezamenlijke aanvragen per thema, maar uitsluitend op afzonderlijke subsidiepartners die van de gemeente een subsidie ontvangen van meer dan € 500.000,-.

Privacy

Binnen de ruimte van de wet, hanteert Haarlem een aantal principes op het gebied van privacy (zie ook de nota Privacybeleid Haarlem):

- Werk met het minimum aan persoonsgegevens
- Maximale transparantie
- Privacy by design
- Mensen kunnen hun eigen gegevens inzien
- Geen persoonsgegevens per mail
- Dilemma's expliciet maken
- Role based access

De gemeente verwacht van de subsidiepartners in dat zij zich conformeren aan deze Haarlemse privacyprincipes.

6. Richtlijnen voor verantwoording

Verantwoordingsinformatie heeft tot doel de gemeente te informeren in hoeverre en op welke wijze de activiteiten hebben bijgedragen aan het realiseren van de beleidsdoelen van de gemeente. Die doelen zijn in deze uitvraag verwoord en daarbij is een onderscheid gemaakt tussen hoofddoel en subdoelen. Die doelen zijn vastgesteld door de gemeente en vloeien rechtstreeks voort uit de beleidskeuzes die de gemeente heeft gemaakt. In overleg tussen de gemeente en de subsidiepartners is op hoofdlijnen vastgelegd hoe die doelen het beste kunnen worden gerealiseerd (de 'wat werkt'-principes), zonder daarbij in detail voor te schrijven welke activiteiten moeten worden uitgevoerd door de subsidiepartners. Die keuze is aan de subsidiepartners, wordt bepaald tijdens de thematafelgesprekken en vastgelegd in de gezamenlijke aanvraag van de subsidiepartners.

Het is belangrijk in de verantwoordingsinformatie de 'wat werkt'-principes herkenbaar te laten terugkeren. Immers, als aantoonbaar wordt gewerkt in lijn met deze principes, dan weten we dat het aannemelijk is dat activiteiten bijdragen aan het doel dat zij dienen, mits zij goed zijn uitgevoerd.

De verantwoordingsinformatie die de subsidiepartners jaarlijks opstellen richt zich op het hoofddoel en de subdoelen die in de uitvraag zijn verwoord. Conform de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie moet verantwoord worden dat (soorten) activiteiten zijn uitgevoerd zoals verwoord in de aanvraag (niveau 1), dat de doelgroepen die men wilde bereiken ook daadwerkelijk zijn bereikt (niveau 2) en dat die activiteiten effect hebben gesorteerd, zowel in de optiek van de inwoner, als in de optiek van de professional (niveau 3). Verantwoordingsinformatie omvat zowel tellen als vertellen (kwantitatief en kwalitatief): tellen bijvoorbeeld als het gaat om gewenst en gerealiseerd bereik bij inwoners/doelgroepen, vertellen als het gaat om gerapporteerde ervaren meerwaarde van deelname aan activiteiten door inwoners.

Verantwoorden betekent echter ook keuzes maken. Niet alle activiteiten moeten en kunnen worden verantwoord op het niveau van bereik en effect. Het is aan de subsidiepartners om per subdoel een beperkt aantal (soorten) activiteiten voor te stellen waarvan zij vinden dat die cruciaal zijn voor het behalen van de (sub)doelen en daarover verantwoording af te leggen. Dat betekent dat zij voor die activiteiten moeten vaststellen welke indicatoren van belang zijn en dus gemeten moeten worden, en hoe zij dat gaan meten. De eerste drie niveaus van verantwoordingsinformatie zijn daarbij leidend (uitvoeren conform plan en ‘wat werkt’-principes, bereik doelgroep, effect bij inwoners). In het uiteindelijke verantwoordingsdocument dat per tafel moet worden opgesteld moet de verbinding worden gelegd tussen de resultaten zoals vastgesteld op de eerste drie niveaus en de maatschappelijke effecten op niveau 4. Die effecten worden periodiek en autonoom (dus niet door de subsidiepartners) gemeten. In de gemeentelijke planning- en control cyclus worden de beoogde effecten gekwantificeerd door middel van indicatoren en wordt verantwoording afgelegd aan de gemeenteraad. Deze periodiek en autonoom gemeten effecten kunnen duiding geven aan de effecten zoals gerapporteerd door de subsidiepartners en inzicht geven in wat werkt en wat niet werkt. Op die manier draagt monitoring en verantwoording bij aan het lerend vermogen van gemeente én subsidiepartners.

- *Niveau 1: het aanbod, de voorziening, de faciliteiten:* is dat aanbod gerealiseerd conform de plannen en de ‘wat werkt’-principes?
- *Niveau 2: het gewenste en gerealiseerde bereik* onder inwoners/doelgroepen: hoeveel inwoners hebben gebruik gemaakt van dat aanbod en is dat conform de plannen?
- *Niveau 3: het gewenste en gerealiseerde effect* (direct gekoppeld aan de subdoelen en de wat werkt principes); welke effecten ervaren inwoners en welke effecten ervaren hulpverleners?
- *Niveau 4: het maatschappelijk effect (gemeente):*
 - o nader te selecteren indicatoren Haarlem in cijfers / omnibusenquête
 - o nader te selecteren indicatoren Gezondheidsatlas GGD Kennemerland
 - o vergelijking (door de tijd heen) tussen verschillende metingen
 - o benchmark met andere gemeenten (via www.waarstaatjegemeente.nl)

Vier niveaus van verantwoordingsinformatie

7. Toelichting op de uitvraag per thema

De gemeente wil meer grip op de effectiviteit van de basisvoorzieningen die door de subsidiepartners worden geleverd. Deze uitvraag is daar een belangrijke stap in. Hierna wordt de uitvraag per thema gespecificeerd. De uitvraag per thema omvat de volgende onderdelen:

<i>Hoofddoel</i>	Beschrijving van het hoofddoel waaraan de subsidiepartners dienen bij te dragen voor dit thema
<i>Subdoelen</i>	Beschrijving van de subdoelen waaraan de subsidiepartners dienen bij te dragen voor dit thema
<i>Achtergrond</i>	Een beknopte beschrijving van de maatschappelijke situatie, ontwikkelingen en opgaven met betrekking tot het thema
<i>Gebiedsopgaven</i>	Beschrijving van welke gebieden in de stad op dit thema specifieke aandacht vragen en waar deze aandacht uit moet bestaan ¹
<i>Specifieke</i>	Beschrijving van welke doelgroepen in de stad op dit thema specifieke

¹ De in deze uitvraag opgenomen gebiedsopgaven zijn gebaseerd op bestaande gebiedsanalyses en -plannen én op de inbreng van inwoners en maatschappelijke organisaties tijdens een vijftal gebiedssessies in de stad.

<i>doelgroepen</i>	aandacht vragen en waar deze aandacht uit moet bestaan
<i>'Wat werkt'-principes</i>	Beschrijving van aanpakken of werkwijzen waarvan bekend is dat deze effectief bijdragen aan de doelen voor dit thema; gebaseerd op landelijke kennisbanken en ervaring van gemeente en subsidiepartners

8. Kwaliteit van de aanvraag

De aanvraag van subsidiepartners per thema dient te voldoen aan de volgende voorwaarden:

- De gezamenlijke aanvraag beschrijft de te realiseren voorzieningen voor het betreffende thema
- Uit de beschrijving blijkt samenhang tussen de verschillende basisvoorzieningen; het resultaat is meer dan de som der delen, uitvoerders doen waar ze goed in zijn en er is geen overlap in het aanbod
- De gezamenlijke uitvoerders hebben een visie op de herkenbaarheid van hun ondersteuningsaanbod voor inwoners en professionals
- De aanvraag beschrijft op welke wijze de basisvoorzieningen bijdragen aan het hoofddoel en de subdoelen en voldoen aan de 'wat werkt'-principes
- De aanvraag beschrijft of – en zo ja hoe – de basisvoorzieningen eveneens bijdragen aan de doelen van andere thema's
- De aanvraag beschrijft aan welke gebieden en doelgroepen specifieke aandacht wordt besteed en waar deze aandacht uit bestaat
- De aanvraag beschrijft hoe invulling wordt gegeven aan de samenwerking met inwoners en ketenpartners en hoe zij betrokken zijn bij de totstandkoming van de aanvraag (paragraaf 4) en kwaliteit van de basisvoorzieningen (paragraaf 5) en de richtlijnen voor verantwoording (paragraaf 6)

Thema Redzaam in en om het huis

Hoofddoel	
<ul style="list-style-type: none"> - Haarlemmers zijn zo redzaam mogelijk in hun woonomgeving, zowel sociaal als praktisch. 	
Subdoelen	
<ul style="list-style-type: none"> - (Kwetsbare) Haarlemmers hebben zoveel mogelijk grip op hun leven, ook tijdens schakelmomenten in het leven. - (Kwetsbare) Haarlemmers vinden hun weg naar beschikbare diensten en voorzieningen die hen hierbij ondersteunen. - Haarlemmers wonen zo lang mogelijk thuis. 	
Achtergrond	
<p>Net als elders in het land blijven Haarlemmers, omdat zij dit zelf willen en door landelijk beleid, langer thuis wonen. Het CBS voorziet tot 2040 een verdubbeling van het aantal alleenwonende 80-plussers. Naast thuiswonende ouderen die hulp kunnen gebruiken zijn er ook andere inwoners die zich om uiteenlopende redenen tijdelijk of voor langere tijd niet volledig kunnen redden in en om het huis. Ook zijn er (nieuwe) Haarlemmers die wegwijz gemaakt moeten worden in de stad en haar voorzieningen. Voor al deze Haarlemmers is informele én professionele ondersteuning vereist, zowel praktisch als sociaal. Niet alle inwoners kunnen de weg naar die ondersteuning makkelijk vinden, en daarnaast is er een groeiend aanbod van commerciële diensten die de zelfredzaamheid (kunnen) bevorderen. Statushouders maken blijvend onderdeel uit van de Haarlemse samenleving en dus moet aanbod ook voor hen passend en toegankelijk zijn, net als voor andere doelgroepen.</p>	
Gebiedsopgaven	Specifieke doelgroepen
<p>Uit de Buurtmonitor blijkt dat het percentage Haarlemmers dat zichzelf als (volledig) zelfredzaam beschouwt in Schalkwijk en Oost lager ligt dan in de rest van de stad.</p> <p>Oost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Steeds meer mensen uit kwetsbare groepen wonen in Oost. Veel van deze mensen hebben ondersteuning nodig om te leren zelfstandig te wonen. <p>Schalkwijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veel (niet-westerse) anderstaligen in Schalkwijk; hier moet meer op worden ingezet, bijvoorbeeld door middel van taalcoaches. <p>Noord:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In Delftwijk bestaat circa de helft van de huishoudens uit een éénpersoonshuishouden. Het aantal inwoners met Wmo-ondersteuning en het aantal jongeren met jeugdhulp zijn in Delftwijk betrekkelijk groot en er wordt ook vaak een beroep gedaan op de hulp van het sociaal wijkteam. <p>Zuid-West:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er komen veel (westerse) anderstaligen wonen in Zuid-West. Inzet op het 	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inwoners die (tijdelijk) niet zelfredzaam zijn en/of de weg in het aanbod niet kunnen vinden <p>Specifiek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - statushouders - laaggeletterden en Haarlemmers met geen/beperkte kennis van de Nederlandse taal - ouderen - fysiek of (licht) verstandelijk beperkte inwoners - inwoners met psychosociale problematiek

behouden/bevorderen van de sociale cohesie is wenselijk.

'Wat werkt'-principes

Voor Redzaam in en om het huis dragen de volgende elementen bij aan het dichterbij brengen van de doelstelling:

- Het versterken van veerkracht en regie en het uitbreiden van handelingsmogelijkheden, zodat de positie van kwetsbare inwoners wordt versterkt.
- Stimuleren van inzet van eigen bestaande en nog op te bouwen sociale netwerken. Voor bijvoorbeeld informele praktische hulp om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen, zoals diensten in-en-om-het-huis en vrijwillige vervoersdiensten.
- Uitgaan van doelen en motivatie inwoner; vraaggericht werken.
- Aansluiten bij de leefwereld van inwoners.
- Voorlichting, preventie en vroegtijdige signalering.
- Samenwerking met ervaringsdeskundigen, peer-to-peer initiatieven en gebruik maken van lotgenotencontact.
- Niet wachten tot mensen op aanbod afstappen, maar gebruik maken van plekken waar mensen toch al komen/aan verbonden zijn, zoals kerk en moskee, bibliotheek, huisarts, woningcorporatie, werk, wijkteam, verzorgingstehuizen etc.
- Rekening houden met aanbod van commerciële diensten en openstaan voor innovatie.
- Belang van warme overdracht tussen partners.
- Toegang tot onafhankelijke cliëntondersteuning.
- Introductieprogramma voor statushouders.
- Verbindingen met individueel begeleiders m.b.t. stabilisatie situatie doelgroep multiproblematiek.

Daarnaast is het voor dit thema van belang dat de subsidiepartners aanbod realiseren conform de wet Inburgering:

- maatschappelijke begeleiding van statushouders die conform de wet Inburgering bestaat uit:
 - a. praktische hulp bij het regelen van basisvoorzieningen;
 - b. hulp bij het starten van de inburgering;
 - c. stimuleren van participatie en integratie door begeleiding en coaching;
- een Participatieverklaringstraject voor statushouders conform de wet Inburgering.

N.B. Naar verwachting wordt op 1 januari 2021 een nieuwe wet Inburgering van kracht. De subsidiepartners dienen rekening te houden met de mogelijkheid dat de inhoud, processen en/of financieringssysteem van de maatschappelijke begeleiding en/of Participatieverklaringstraject dan wijzigen. De gemeente zal, zodra er duidelijkheid is over dergelijke wijzigingen, deze tijdig aan de thematafel agenderen.

Thema Waardevol Werk

Hoofddoel
<ul style="list-style-type: none">- Haarlemmers hebben waardevol werk
Subdoelen
<ul style="list-style-type: none">- Haarlemmers ervaren zelf voldoening en motivatie in hun werk - Werk wordt gewaardeerd- Haarlemmers horen er bij- Haarlemmers ontwikkelen zich- Haarlemmers hebben structuur in hun bestaan- Haarlemmers hebben zelf invloed op de activiteiten die zij ondernemen
Achtergrond
<p>Waardevol werk is (vrijwilligers)werk voor inwoners, zodat zij naar vermogen participeren en meedoen, ongeacht beperking, achtergrond of soort inkomen dan wel indicatie. Dat betekent dat we 'werk' breed opvatten. Het uitgangspunt is dat al het werk waarde heeft en dat doorgroeien naar meer zelfredzaamheid het uitgangspunt is.</p> <p>Werk is waardevol als het wordt beloond. Beloning heeft ook te maken met de toegevoegde waarde van werk voor mensen zelf, voor de (werk) omgeving en voor de samenleving:</p> <ul style="list-style-type: none">- Voor inwoners is het belangrijk dat zij met plezier naar hun werk gaan, contacten opdoen, hun mogelijkheden leren kennen en zo mogelijk inkomen genereren.- Het werk is waardevol omdat het zingevend is: het biedt structuur, een nuttige daginvulling en is de moeite waard om je bed voor uit te komen. Stap voor stap ontdekken mensen (werk)plekken in de samenleving die bij ze passen.- Inwoners doen nuttig werk dat wordt gezien, gewaardeerd en erkend door elkaar en de omgeving en/of samenleving. Hun werk draagt bij aan anderen en aan de samenleving. Het (her)produceren gebeurt op basis van vraag en aanbod en is daardoor van toegevoegde waarde voor de samenleving.- Inwoners hebben geen angst om het inkomen te verliezen. Zo wordt perspectief op (betaald) werk een kans in plaats van een risico.- Inwoners zijn trots omdat zij in hun werk hun eigen doelen verwezenlijken en zich ontwikkelen met inachtneming van hun talenten.- Inwoners tonen initiatief in en hebben invloed op het aanbod van waardevol werk. <p>Aspecten van het begrip waardevol:</p> <ul style="list-style-type: none">- Eigenwaarde- Waarde voor de samenleving- Van waarde zijn voor een ander- Waardevolle producten/diensten leveren- Financiële waarde/ geld- Gewaardeerd worden

Waardevol werk is voor alle inwoners belangrijk, maar er zijn verschillen tussen inwoners in de begeleidingsbehoefte. Dat kan variëren van intensieve individuele begeleiding tot zelfstandig werken met aanwezigheid van een vraagbaak. De ontwikkelingen in de maatschappij leiden tot een 'zwaardere' doelgroep, die behoefte heeft aan een intensievere begeleiding dan voorheen. Deze trend is bij alle organisaties die zich bezighouden met waardevol werk merkbaar. Het inspelen op dergelijke maatschappelijk trends geldt ook voor de thematafel waardevol werk.

Haarlem heeft ongeveer 160.000 inwoners waarvan ongeveer 70% tot de beroepsbevolking gerekend kan worden. Het werkloosheidspercentage ligt net onder de 5%; dit betreft momenteel ongeveer 8.000 mensen. Er zijn evenveel werklozen in de leeftijdscategorie: 25-45 jaar en in 45-75 jaar.

Gebiedsopgaven	Specifieke doelgroepen
<p>Oost/Schalkwijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werk heeft in Oost en Schalkwijk veel aandacht nodig. Het percentage niet-werkende werkzoekenden is relatief hoog. Bovendien wonen hier veel mensen met een arbeidsbeperking, die van de WIA of Wajong gebruik maken. - Vraag naar 'stoere' dagbesteding voor jongeren in Schalkwijk: lassen, houtbewerking, wijkbedrijf. <p>Noord:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In met name Delftwijk zijn nieuwkomers niet altijd in beeld bij de gemeente maar wel bij initiatieven uit het netwerk. Via de contacten in het netwerk kunnen nieuwkomers begeleidt worden naar (betaald) werk. <p>Centrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is behoefte aan dagbesteding 15-23 jaar, laagdrempelig werk waar het niet erg als je eens een keer te laat komt en arbeidsvaardigheden op kunt doen. Doelgroep: de minder complexe doelgroep van Spaarnezicht (zwerfjongeren). 	<ul style="list-style-type: none"> - Mensen met psychosociale of psychiatrische problematiek, in het bijzonder cliënten Beschermd Wonen uit de regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer - Mensen met een verstandelijke beperking - Mensen met een lichamelijke of zintuiglijke beperking of chronisch ziekte - Mensen met verslavingsproblematiek - Andere inwoners met een specifieke ondersteuningsvraag of achtergrond (zoals statushouders)

'Wat werkt'-principes

Wat werkt bij Waardevol Werk:

- o Ruimte voor zelforganisatie en initiatief, contact met bewonersinitiatieven.
- o Het faciliteren van open en fysiek toegankelijke, laagdrempelige inloop- en ontmoetingsplekken.
- o Vanuit de inloop- en ontmoetingsplekken met inwoners contact maken, signalen oppakken en toeleiden naar arbeidsmatige dagbesteding.
- o Meedoen en participeren echt voorop, met oog voor de kwetsbaarheid.
- o Efficiënt organiseren door de dagactiviteiten onderdeel te laten zijn van een breder ondersteuningsaanbod.
- o Met elkaar in beeld brengen welke dagactiviteiten nodig zijn en wat beter en/of efficiënter samen met andere organisaties opgepakt kan worden. Zo kan er gezamenlijk tot een afgestemd palet aan dagactiviteiten komen met voldoende differentiatie en keuzevrijheid.
- o Regie in het signaleringsproces, zodat zowel signalen van informele signaleerders als professionals tijdig opgevolgd worden.
- o Wijkgericht, maar niet als strikte regel.

- Inwoners die dat nodig hebben doorverwijzen en toeleiden naar adequate zorg en ondersteuning (samenwerking met andere thematafels).
- Inwoners ondersteunen bij het hebben van overzicht van de financiële situatie, met name bij stappen richting betaald werk.

Wat werkt bij stappen maken richting de arbeidsmarkt:

- Methodisch en doelgericht werken aan stappen richting de arbeidsmarkt.
- Samenwerken met gemeente en re-integratiepartners, om de juiste expertise op het juiste moment beschikbaar te hebben (bijv. kennis over re-integratieinstrumenten, kennis van de arbeidsmarkt, kennis van de doelgroep).
- Gebruik maken van de re-integratieinstrumenten (zoals werken met behoud van uitkering, scholing, jobcoaching, IPS en loonkostensubsidie).
- Samenwerking met de Sociaal Raadslieden bij vraagstukken over inkomsten en verrekeningen.

Samenwerken met de stad en haar inwoners:

- Aansluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen en wijk- en bewonersinitiatieven
- Aansluiten bij ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, zodat binnen arbeidsmatige dagbesteding doelgericht gewerkt kan worden aan stappen richting betaald werk.
- Samenwerken met partners in de stad, zoals re-integratiepartners, (sociale) ondernemers, ZZP'ers.
- Werkgevers waar medewerkers onder begeleiding, individueel of in groepsverband werken.
- Samenwerken en doorontwikkelen van aanbod met samenwerkingspartners en partners actief vanuit andere wetgeving (UWV/Participatiewet), zoals klantmanagers en Werkgevers Servicepunt (WSP).
- Samenwerken met aanbieders van ambulante begeleiding en GGZ-behandelaren.

Thema Financiën op Orde

Hoofddoel	
<ul style="list-style-type: none"> - Haarlemmers hebben een stabiele financiële situatie en zijn financieel redzaam 	
Subdoelen	
<ul style="list-style-type: none"> - Geldproblemen bij Haarlemmers worden voorkomen en bestreden - Haarlemmers die geldproblemen hebben worden bereikt en verwezen naar passende hulp - Haarlemmers en Haarlemse gezinnen met een minimuminkomen worden in staat gesteld te participeren in de maatschappij - Intergenerationele overdracht van armoede- en schuldenproblematiek wordt doorbroken 	
Achtergrond	
<p>Landelijk hebben 1,4 miljoen huishoudens problematische schulden. In Haarlem speelt dit bij op 1 op de 6 huishoudens (ca. 12.500 huishoudens). Het hebben van geldzorgen en schulden is veelal een probleem dat achter de voordeur speelt. Vaak wordt hier geen – of laat – hulp bij gevraagd. Redenen hiervoor zijn zeer divers: onvoldoende (digitale) vaardigheden, onwetendheid over hoe een juiste afbetalingsregeling te treffen, geen hulpvraag stellen door gêne over de ontstane situatie, het niet kennen van de juiste weg naar hulp, angst voor verplicht budgetbeheer etc.</p> <p>Er zijn ca. 9.970 gezinnen in Haarlem met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Dit is 12,9% van de Haarlemse bevolking. In bijna 2.000 van deze gezinnen wonen ca. 3.180 kinderen. Van deze ca. 9.970 gezinnen had eind 2018 ruim 7.300 de HaarlemPas. Deze Haarlemmers komen soms voor kosten te staan die zij niet zelf kunnen opbrengen of oplossen, met name als zij kinderen hebben. In Haarlem zijn diverse fondsen die hierin kunnen ondersteunen, gericht op Haarlemmers met en zonder kinderen. De fondsen die kinderen ondersteunen dragen hiermee bij aan het ontwikkelen van talenten van kinderen, zodat deze kinderen meer kansen en mogelijkheden krijgen bij het opgroeien.</p>	
Gebiedsopgaven	Specifieke doelgroepen
<p>Oost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oost heeft meer huishoudens met een laag inkomen en schuldenproblematiek dan in Haarlem als geheel. In combinatie met een laag vertrouwen in de gemeente zorgt dit ervoor dat mensen onvoldoende geholpen worden. <p>Schalkwijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In Schalkwijk is extra aandacht voor ondersteuning lage inkomens nodig. Het gebied kent naar verhouding veel bijstandsgerechtigden en huishoudens met een laag inkomen. Het aantal personen in de schuldregeling is tevens hoger dan stedelijk. <p>Noord:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aandacht in Transvaalbuurt/Leliegebied en Delftwijk voor de schuldenproblematiek door gericht mensen met schulden in ‘begeleiding’ te nemen (in samenwerking met Sociaal Wijkteam). 	<p>Potentiele risicogroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kwetsbare ouderen - laaggeletterden - kleine zelfstandigen - statushouders en andere inwoners met een migratieachtergrond - mensen met een licht verstandelijke beperking - jongeren - mensen met beginnende dementie <p>Middeninkomens vormen een nieuwe potentiële risicogroep.</p>

<p>Zuid-West:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ZuidWest kent relatief gezien geen grote problematiek op het gebied van schuldenproblematiek, maar er zijn wel enkele aandachtsgebieden: het Rozenprieel en het Zijlwegkwartier. 	
<p>'Wat werkt'-principes</p>	
<p>Bij het voorkomen van armoede en het bestrijden van schulden zijn drie principes belangrijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beïnvloeding van onbewust en irrationeel gedrag d.m.v. "nudging"; het ondersteunen van burgers bij het maken van goede keuzes door bijv. inspelen op beloningssystemen of directe feedback na een gemaakte keuze - Het werken aan verbeteren van de executieve functies zoals omgaan met veranderingen, bieden van weerstand tegen verleidingen, aandacht vast houden - Werken aan en inspelen op motivatie; alleen gemotiveerde burgers zijn ontvankelijk voor gedragsverandering. De eigen attitude, de sociale norm uit de omgeving en het vertrouwen in eigen kunnen zijn hierin kernbegrippen. <p>De theorie van schaarste, stress sensitieve dienstverlening werkt, waar nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de verminderde executieve functies bij mensen met financiële stress.</p> <p>Bij het voorkomen van financiële problemen werkt ook:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inkomensvoorzieningen vereenvoudigen: technisch ontzorgen - door het vereenvoudigen van ingewikkelde systemen en regels van de overheid die de escalatie van kleine schulden onbedoeld in de hand werken en door praktische noodhulp te bieden - Eenvoudige toegang tot financieel advies: sociaal ontzorgen - door laagdrempelige hulp te bieden bij vragen en problemen rond geld (dus zonder allerlei voorwaarden vooraf), vroegsignalering als taak van alle professionals (waaronder scholen) in het sociaal domein, financiële educatie, inzet van vrijwilligers thuisadministratie, voorlichting geven over financiële gevolgen van life-events (bijv. overlijden, echtscheiding, ontslag) - Meer verantwoordelijkheid neer te leggen bij schuldeisers door middel van een zorgplicht - afspraken maken met woningcorporaties, energiebedrijven, e.d. over vroegsignalering en samenwerking met hulpverlening. <p>Bij de aanpak van financiële problematiek werkt een empowerment benadering en een stress sensitieve dienstverlening:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anticiperen op gevolgen van stress door kleine stapjes, brieven begrijpelijk maken, niet sanctioneren, noodhulp voorzieningen aanspreken - Werken aan sociaal, economisch, maatschappelijk en psychologisch kapitaal (outreaching, stimuleren eigenwaarde, netwerken, toegang tot scholing en hulp, coaching en vaardigheden vergroten, aanspreken en bevorderen van eigen veerkracht) <p>Overige relevante principes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contact met scholen, omdat daar vaak de eerste signalen zijn van kinderen die ondersteuning nodig hebben, met woningcorporaties, nutsbedrijven en zorgverzekeraars. Vergroten van de kennis over financiën, achterstanden en schulden bij deze partijen. - Contact met CAK en huisarts ten behoeve van signalering. - Aansluiting bij (gemeentelijke) bijzondere bijstand en minimaregelingen. 	

Thema Opvoeden en Opgroeien

Hoofddoel	
<ul style="list-style-type: none"> - Alle kinderen en jongeren in Haarlem groeien gezond en veilig op en kunnen zich ontwikkelen en ontplooiën zodat zij (nu en later) een positieve binding hebben met hun omgeving en een positieve bijdrage leveren aan de samenleving. 	
Subdoelen	
<p><i>Jeugd en opvoeden / opgroeien (0-25 jaar)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - (Aankomende) ouders zijn in staat om hun kinderen te laten opgroeien in een veilige en gezonde leefomgeving - Ouders zijn in staat hun opgroeiende pubers te begeleiden richting volwassenheid - Kinderen ontwikkelen een gezonde hechting met hun ouders en voelen zich veilig en vrij, thuis op school en in de rest van de samenleving om te spelen, te ontdekken, te leren en zich te ontwikkelen <p><i>Jongeren en opgroeien 12-25</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Jongeren ontdekken en ontwikkelen hun talenten - Jongeren vinden aansluiting in de maatschappij - Jongeren voelen zich gehoord en gekend - Jongeren ervaren dat zij een positieve invloed hebben op hun omgeving en dragen bij aan een leefbare wijk - Jongeren ontwikkelen bewustzijn en zelfvertrouwen - Jongeren worden geholpen bij problemen 	
Achtergrond	
<p>De gemeente Haarlem richt zich op alle jeugdigen: de grote groep jeugdigen met wie het goed gaat, maar ook kinderen, jongeren en gezinnen die extra steun of hulp nodig hebben. Ons jeugdbeleid gaat uit van kansen en talenten van kinderen en jongeren en richt zich op de beschermende factoren rond een gezin. Deze basis hebben we gevonden in het gedachtegoed 'Getting it right for every child' (GIRFEC) dat in Schotland is geïntroduceerd in de beleidsontwikkeling en in de dagelijkse praktijk van iedereen die werkt met kinderen, jongeren en gezinnen. Het richt zich op een inclusieve samenleving waarin ontwikkeling en de kansen van kinderen centraal staan.</p>	
Gebiedsopgaven	Specifieke doelgroepen
<p>Noord:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er zijn veel kinderen tussen de 0-12 jaar in Noord en relatief gezien ook meer jongeren tussen 13-17. Er wordt hier relatief veel beroep gedaan op jeugdhulp, maar het aantal aandachtsleerlingen is daarentegen wel relatief laag. <p>Oost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In Oost wordt er veel beroep gedaan op jeugdhulp en zijn er relatief veel 	<ul style="list-style-type: none"> - Centraal staan de ruim 43.500 kinderen en jongeren tussen de 0 en de 23 jaar in Haarlem. De doelgroep loopt tot 23 om ook kwetsbare jongvolwassenen de juiste steun te kunnen bieden in de overgang naar volwassenheid. - De jeugdigen staan centraal, maar ook ouders en (mede)opvoeders behoren tot de doelgroep daar waar het gaat om ondersteuning en hulp bij het vervullen van hun rol als opvoeder.

<p>aandachtsleerlingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat aangeboden wordt voor kinderen is erg versnipperd in Oost. Moeilijk om te weten welke activiteiten er zijn en hoe je hen moet doorverbinden en naar wie. - De overstap van opleiding naar werk blijkt vaak ingewikkeld in Oost. <p>Schalkwijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In Schalkwijk staat aandacht voor de jeugd centraal: er moet perspectief zijn voor het talent van jeugd en jongeren. Het aantal aandachtsleerlingen is fors: 1 op de 5 scholieren in het basisonderwijs heeft extra ondersteuning nodig. - Probeer de verbinding te maken tussen jongeren en ouderen. <p>Zuid-West:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meer aandacht voor voorzieningen voor jongeren in Zuid-West. Er zijn relatief veel jongeren tussen 13-17 jaar in Zuid-West. - Er is behoefte aan ondersteuning bij gezinnen, met name met jonge kinderen, om de ouders te ontlasten. <p>Centrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrum trekt jongeren, ook al wonen ze er misschien niet. Er is behoefte aan vrijetijdsactiviteiten voor jongeren, nadruk op preventie, plekken waar jongeren begrepen worden, gestimuleerd worden. - Thema echtscheidingen is belangrijk, daar passend aanbod op inzetten. 	
<p>'Wat werkt'-principes</p>	
<p>Opvoeding:</p> <p>Het inzetten van levensvaardigheden door ouders heeft een positief effect op het welzijn en de levensvaardigheden en ontwikkeling van hun kinderen. Ouders maken zich in alle ouderschapsfasen zorgen over hun kind en willen leren omgaan met boosheid, stress en het plannen van tijd voor henzelf en de partner. Het is van belang om ouders in alle fasen te versterken.</p> <p>Wat werkt bij opvoeding:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Preventieve huisbezoeken is bewezen succesvol en geeft economische winst. Dat betekent investeren in preventie van opvoedproblemen, psychosomatische en psychosociale problemen achter de voordeur. - Doelgroep (jeugdigen, ouders) bereiken door zoveel mogelijk aan te sluiten bij eigen leefomgeving (thuis, school, crèche, vereniging) - Professionals delen kennis met elkaar en handelen vanuit een duidelijke theorie en een gestructureerd programma - Samenwerking tussen de betrokken mensen rond een gezin (docenten, sportleraar etc) en professionele hulp om vroegtijdig hulp te kunnen bieden en te verbinden aan meer gespecialiseerde hulp indien nodig. <p>Jongeren en opgroeien:</p>	

Professionals zoals jeugd en jongerenwerkers leveren een bijdrage aan ontwikkelingskansen van jeugd in verschillende leeftijdsstadia en leefdoeinen. Dat doen zij in de vorm van: ontspanning, vorming en educatie, community building, informatie, advies en hulpverlening. De keuze van werkwijzen en specifieke methoden wordt bepaald, afhankelijk van de ontwikkelingsbehoeften en vragen van jeugd zelf, in combinatie met lokale ondersteuningsmogelijkheden, maatschappelijke ontwikkelingseisen en -perspectieven.

Wat is van belang bij jongerenwerk (geen 'hard' wetenschappelijk bewijs):

- Relatie en nabijheid - vanuit de relatie die jongerenwerkers met kinderen, tieners en jongeren opbouwen krijgen zij hun vertrouwen en voelen jeugdigen zich vrij om uit te drukken wat hen bezighoudt, wat hen interesseert en waar zij ondersteuning bij nodig hebben. Dit vraagt om een eropaf benadering en continuïteit in de relatie.
- Eigen motivatie van als uitgangspunt - omdat het om vrijwillige participatie van kinderen, tieners en jongeren gaat
- Actieve rol voor jeugd – zoals jongeren bereiken jongeren (rolmodellen), eigen activiteiten ontplooiën
- Brugfunctie formeel en informeel – jeugd en jongerenwerkers vormen de schakel tussen informele en formele netwerken. Jongerenwerkers signaleren proactief en vroegtijdig problemen en schakelen de juiste hulp in.
- Ontwikkelingsgerichte benadering – niet probleemgestuurd maar vanuit de eigen leefwereld begeleiden
- Flexibiliteit in de aanpak – inspelen op ontwikkelingen en trends in de jeugd- en jongerencultuur. Jongerenwerkers sluiten aan bij de kernteams jeugd en bemiddelen tussen jongeren en wijkbewoners bij ervaren overlast.

Thema Ontmoeten

Hoofddoel	
<ul style="list-style-type: none"> - Haarlemmers ervaren sociale verbondenheid en betrokkenheid 	
Subdoelen	
<ul style="list-style-type: none"> - Sociale netwerken versterken - Eenzaamheid en (sociaal) isolement voorkomen en tegengaan - Integratie, inclusie en acceptatie bevorderen 	
Achtergrond	
<p>Haarlem wordt over het algemeen ervaren als een plek waar het prettig wonen en (samen)leven is. Toch zijn er ook zorgen over de mate waarin Haarlemmers zich sociaal verbonden voelen met elkaar.</p> <p>Volgens de statistieken van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu is Haarlem een van de 16 gemeenten in Nederland die het hoogste scoren op eenzaamheid (hoger dan 56% anno 2016), waarvan volgens de GGD rond de 13% ernstig eenzaam is. Hiervan is vooral sprake in Schalkwijk (55% van de volwassenen eenzaam waarvan 14% ernstig) en Haarlem Oost (42% van de volwassenen eenzaam). In Schalkwijk is er bovendien sprake van een grote stijging; in 2008 was nog maar 40% van de volwassenen eenzaam (en 7% ernstig). De groei is het sterkste bij ouderen (vooral mannen) met een migratieachtergrond. Vooral bij mannen zien we een significante stijging van ernstige eenzaamheid van 20% in 2012 naar 35% in 2016. Tevens is er een sterke correlatie tussen het inkomensniveau van inwoners van een wijk en eenzaamheid: uit statistieken van de GGD zien we dat er in armere wijken veel meer eenzaamheid wordt ervaren.</p> <p>Uit statistieken van de Buurtmonitor blijkt dat Haarlem relatief hoog scoort op de segregatie index: 38%. De waarde ligt hoger dan Amsterdam (34%), Rotterdam (31%) en Utrecht (34%). Veruit de meeste migranten wonen in Schalkwijk: 26% is daar van niet westerse afkomst (in Haarlem is 16% van de inwoners van niet westerse afkomst, ten opzichte van 12,3% in 2012). Verder scoren de wijken Vogelbuurt, Waarderpolder en Transvaalbuurt het laagst op sociale cohesie. Tot slot waarschuwde het Bureau Discriminatie Zaken Kennemerland in haar jaarrapportage 2017 voor de toenemende polarisatie in Haarlem. Dit is o.a. te zien aan het 'pink panel' onderzoek, dat laat zien dat LHBTI's zich minder veilig voelen in de openbare ruimte.</p>	
Gebiedsopgaven	Specifieke doelgroepen
<p>Noord/Oost/Schalkwijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behoeftte aan fysieke ontmoetingsplekken. Het aanbod van het Reinaldahuis voor zelfstandig wonenden is te klein. Probeer kleinschalige ontmoetingsplekken in Noord en Schalkwijk structureel te maken. <p>Oost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nieuwe bewoners in de buurt zouden meteen meer betrokken moeten worden, bijvoorbeeld om een bijdrage te leveren, voor meer saamhorigheid en samen dingen doen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Laaggeletterden - Mensen met een licht verstandelijke beperking - Statushouders en 'oudkomers' - Beginnend dementerenden - Kwetsbare ouderen en ouderen met een mobiliteitsbeperking

<ul style="list-style-type: none"> - Mensen blijven in hun eigen huis er is weinig nabuurschap meer. Wat kunnen we voor elkaar betekenen? <p>Schalkwijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Schalkwijk vergrijsst het meest van alle gebieden in Haarlem. - Laagdrempelige activiteiten moeten een intercultureel aanbod hebben. Maak gebruik van de kracht van de diversiteit. - Cultureel en recreatief aanbod verbeteren. Bijvoorbeeld eettafels verbinden met culturele activiteiten. - Probeer de verbinding te maken tussen de jongeren en de ouderen. - In Molenwijk is vanuit de bewoners behoefte aan een eigen ontmoetingscentrum. <p>Zuid-West:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ouder wordende bewoners in sommige buurten ervaren eenzaamheid. Voor hen is er behoefte aan ontmoeting en plekken daarvoor. - Groei van het aantal anderstaligen in de buurt leidt ook tot minder burenccontact. Meer sociale samenhang zou wenselijk zijn. 	
<p>'Wat werkt'-principes</p>	
<p>Wat werkt bij sociale netwerken:</p> <p>Verwachtingen managen is belangrijk in netwerkgericht werken. Je kunt mensen uitnodigen, maar niet dwingen om elkaar te ontmoeten of voor elkaar klaar te staan. Netwerken versterken is een proces. Wederkerigheid speelt een grote rol, niet de functionaliteit van het contact. Dat betekent dat betrokkenen alert moeten zijn op drempels om hulp te vragen, angst voor ongelijkwaardige relaties en imagooverlies van 'niet zelfredzaam zijn'.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mensen met dezelfde interesses en of problematiek ontmoeten elkaar en dat zorgt voor sociale, emotionele steun en samen dingen doen (op maat) - Versterken van sociale vaardigheden – door training kunnen mensen leren hoe zij contact kunnen leggen en onderhouden - Ondersteunen van mensen met beperkte sociale vaardigheden – door maatjes of specifieke activiteiten voor mensen met vergelijkbare beperkingen: dit maakt de drempel kleiner en naar verwachting is de tolerantie voor 'afwijkend' gedrag groter; - Laagdrempelige ontmoetingsplekken – mogelijkheden scheppen om met andere mensen (bij voorkeur in een zelfde situatie, woonomgeving of met zelfde problematiek) in contact te komen. - Intensieve activiteiten rondom bepaalde thema's gedurende een langere periode – een eenmalige cursus heeft kortdurend effect, maar leidt meestal niet tot het ontstaan van langdurige sociale contacten. - Empowerment en motivatie – activiteiten gericht op het benutten van kansen en talenten van mensen en vergroten van eigen kracht <p>Wat werkt bij het tegengaan van eenzaamheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Netwerkontwikkeling – wanneer mensen nieuwe relaties aangaan en/of bestaande relaties verbeteren of intensiveren leidt dat tot minder gevoelens van eenzaamheid - Leren omgaan met gevoelens van eenzaamheid 	

- Standaardverlaging (verwachtingen)
- Ondersteuning gericht op het verminderen van negatieve gedachten hebben meer effect dan ondersteuning gericht op het bevorderen van sociale steun
- Groepsondersteuning met een educatief of trainingselement gericht op het onderhouden en verbeteren van het sociale netwerk
- Computertraining voor ouderen en social media training voor jongeren

Wat werkt bij het bevorderen van integratie, inclusie en acceptatie:

- Inleven en empathie bevorderen - wanneer mensen luisteren (of kijken) naar het verhaal van iemand die te maken heeft met discriminatie, dan kunnen zij zich gaan inleven in dit verhaal
- Organiseren van voldoende contactmomenten voor mensen met verschillende achtergronden, op individueel-, wijk-, en andere niveaus
- Sociale norm veranderen – wanneer mensen zien of horen dat anderen, uit hun omgeving of mensen die zij rekenen tot hun ‘eigen groep’, discriminatie afkeuren, dan proberen zij minder te discrimineren. Hun motivatie is als het ware vergroot.
- Bewustwording stimuleren – wanneer mensen die intrinsiek gemotiveerd zijn om niet te discrimineren, worden geconfronteerd met het gegeven dat zij zelf ook (impliciete) vooroordelen en stereotypen hebben, dan is het gevolg dat er bewustwording optreedt.
- Professionals zijn zich bewust van de verschillende achtergronden, cultuur en gebruiken van inwoners

Overige relevante principes:

- Samenwerking met vrijwillige vervoersdiensten en vraagafhankelijk Wmo-vervoer (Regiorijder)
- Stimuleren van netwerkontwikkeling in de wijk (ondernemerschap, publiek/private samenwerking)
- Stimuleren en gebruikmaken van bestaande netwerken in de wijk
- Inwoners die dat nodig hebben doorverwijzen en doorgeleiden naar adequate zorg en ondersteuning
- Samenwerking met huisartsen

Thema Gezonde Leefstijl

Hoofddoel	
<ul style="list-style-type: none"> - Haarlemmers hebben een gezonde leefstijl 	
Subdoelen	
<ul style="list-style-type: none"> - Haarlemmers kunnen sporten en bewegen in de wijk - Jeugd is zich bewust van de effecten van ongezond gedrag en in staat gezonde keuzes te maken - Specifieke risicogroepen kennen de mogelijkheden voor een gezonde leefstijl en hebben daar toegang toe 	
Achtergrond	
<p>In Haarlem hebben we, vergelijkbaar met andere gemeenten, te maken met leefstijlproblematiek zoals overgewicht, roken, (overmatig) alcohol-/middelengebruik, stress en beweegachterstanden. Deze problematiek komt met name voor bij inwoners met een lage SES. De gezondheidsverschillen tussen mensen met een hoge en mensen met een lage SES zijn groot. Mensen met lagere inkomens en een lagere opleiding, leven gemiddeld 7 jaar korter en 19 jaar minder in goed ervaren gezondheid dan mensen met een hoge opleiding.</p>	
Gebiedsopgaven	Specifieke doelgroepen
<p>Oost/Schalkwijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Met name in Oost en Schalkwijk moet worden ingezet op het verkleinen van sociaal economische gezondheidsverschillen. <p>Oost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In Oost wordt nadrukkelijk ingezet op de rookvrije generatie. - Stimuleren bewegen door jongeren. <p>Schalkwijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In Schalkwijk ligt de nadruk op het verminderen en voorkomen van overgewicht bij de jeugd. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jeugd en jongeren - Inwoners die een groter risico hebben op een ongezonde leefstijl (lagere SES) - (Eenzame) ouderen - Mensen met een ernstige psychiatrische aandoening (EPA)
'Wat werkt'-principes	
<p>Wat werkt bij gezondheidsvoorlichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Differentiatie van middelen en inhoud naar doelgroepen – alleen met gerichte voorlichting die is toegesneden in vorm en taal op specifieke doelgroepen en past in hun context kan kennisoverdracht en bewustwording tot stand gebracht worden - Gebruik maken van eenvoudige taal en passende illustraties vergroot de kans dat informatie begrepen en onthouden wordt - Voorlichting over gezonde leefstijl inbedden in andere activiteiten in bijv. buurthuizen, scholen, e.d. <p>Wat werkt bij risicogroepen en gezonde leefstijl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inzetten op preventie van eenzaamheid (bij alle leeftijdsgroepen) omdat er een sterk verband is tussen eenzaamheid en het ontwikkelen van een ongezonde leefstijl 	

- Inwoners die vallen onder de categorie 'lage ses' profiteren meestal niet van de gezondheidsprogramma's. Aansluiten bij een integrale aanpak is een manier om deze groep te bereiken. Gezonde leefstijl heeft meestal geen prioriteit omdat andere problemen meer aandacht vragen

Wat werkt bij gedragsverandering en gezonde leefstijl:

- Sociaal fysieke factoren:
 - o Beschikbaarheid gezonde voeding (in de buurt)
 - o De gezonde keus moet de makkelijke keus zijn
 - o Laagdrempelige beweegactiviteiten
- Persoonlijke factoren
 - o Gezond gedrag belonen
 - o Inwoners begrijpen dat de voorlichting over hen gaat, het is belangrijk voor mij, voelen zich erbij betrokken (daarom is differentiatie van inhoud nodig)
 - o Barrières verkleinen voor ongezonde keuzes, zoals bruikbaarheid, bereikbaarheid, kosten om te bewegen of dieet
 - o Inwoners ervaren steun uit de omgeving bij leefstijlinterventies
 - o Inwoners krijgen een positief gevoel ipv een focus op schuldgevoelens

Overige relevante principes:

- o Voorlichting over thema's zoals alcohol, drugs, sexting, etc aan de doelgroep jongeren is gericht op docenten, ouders en leerlingen en is ondergebracht in een meerjarig programma. Dat vraagt om commitment van primair en voortgezet onderwijs.
- o Toegang tot sport (mobiliteit)
- o Ondersteuning bij het meten en monitoren van de gezondheidsinterventies
- o Samenwerken met eerstelijnsvoorzieningen, waaronder huisartsen
- o Aansluiten bij het lokaal gezondheids- en sportbeleid en het landelijke preventieakkoord

Thema Vrijwillige Inzet en Mantelzorg

Hoofddoel	
- Haarlemmers zetten zich in voor elkaar en voor hun buurt, wijk of stad	
Subdoelen	
<ul style="list-style-type: none"> - Zoveel mogelijk Haarlemmers zetten zich in als vrijwilliger - Haarlemmers die mantelzorg verlenen worden gesteund zodat zij niet overbelast raken of blijven ('mantelzorg(er) in balans') - Haarlemmers ervaren ruimte en steun om initiatieven te ontplooien voor hun buurt, wijk of stad 	
Achtergrond	
<p>De veranderende samenleving doet een groter beroep op de inzet van burgers. Vrijwillige inzet activeert burgers en bevordert hun integratie en participatie in de samenleving en zo ontstaat er sociale cohesie. Het vrijwilligerswerk zelf is ook aan verandering onderhevig. Steeds vaker regelt men zelf het vrijwilligerswerk, wat vraagt om nieuwe vormen zoals kortlopende, flexibele klussen. Mensen voelen zich heden ten dage veel meer betrokken bij maatschappelijke thema's en minder bij (maatschappelijke) organisaties. Ook is er een toename te zien van het aantal kwetsbare burgers dat naar vrijwilligerswerk zoekt. Tegelijkertijd worden er zwaardere eisen aan de vrijwilligers gesteld. Op deze trends en ontwikkelingen zal het organiseren en aanbieden van vrijwilligerswerk zich richten.</p> <p>Mantelzorg is onbetaalde en vaak langdurige zorg voor zieke familieleden of naasten. Degene waarvoor wordt gezorgd heeft een chronische ziekte, is gehandicapt of hulpbehoevend. Een mantelzorger kiest er niet voor om mantelzorger te worden, dit in tegenstelling tot vrijwilligerswerk. Met vrijwilligerswerk kun je stoppen. Stoppen met het verlenen van zorg voor bijvoorbeeld een dementerende partner of voor een chronisch zieke ouder is bijna onmogelijk. Maar mantelzorg kan wel teveel worden of niet meer te combineren zijn met het gezinsleven, werk of sociale verplichtingen. De combinatie van het verlenen van mantelzorg en andere taken en rollen in het maatschappelijke leven kan leiden tot overbelasting. Vooral bij mantelzorgers die minstens 21 uur per week mantelzorg verlenen (bijvoorbeeld mantelzorgers die zorgen voor een partner met dementie of een gehandicapt kind), maar ook als mantelzorgers teveel regeldruk ervaren, een klein sociaal netwerk hebben of de zorg onvoldoende kunnen delen. De ondersteuning aan mantelzorgers richt zich op eerder bereiken en in contact komen met de mantelzorger voor het aanbieden van ondersteuning om overbelasting te voorkomen. Belangrijk hierbij is de samenwerking met (professionele) organisaties op al de plekken waar mantelzorgers komen (zie nota <i>Mantelzorg(er) in balans</i>).</p>	
Gebiedsopgaven	Specifieke doelgroepen
<p>Schalkwijk/Oost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In Schalkwijk en Oost blijft het aantal vrijwilligers achter op de rest van Haarlem. In Oost zijn wel bovengemiddeld veel BUUV deelnemers en naar verhouding meer mantelzorgers dan stedelijk. <p>Noord:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Procentueel minste actieve deelnemers aan BUUV. In Noord kan meer gebruik gemaakt worden van het netwerk/de netwerkbijeenkomsten om vrijwilligers te werven voor in de eigen buurt georganiseerde activiteiten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mantelzorgers die zorgen voor iemand met dementie of voor mensen met psychische problematiek - Mantelzorgers met een niet Nederlandse achtergrond

<ul style="list-style-type: none"> - In het Leliegebied is het noodzakelijk dat bewoners de regie over hun eigen leven en hun leefomgeving weer terug krijgen en bereid en in staat zijn problemen niet alleen te signaleren, maar ook te melden en mee te helpen oplossen. <p>Oost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nieuwe bewoners in de buurt zouden meteen meer betrokken/benaderd moeten worden om bijvoorbeeld een bijdrage te leveren. - Mensen blijven in hun eigen huis er is weinig nabuurschap meer. Wat kunnen we voor elkaar betekenen? <p>Schalkwijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organiseer ondersteuning bij mensen thuis door middel van vrijwilligers en maatjes. <p>Zuid-West:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er zijn veel ouderen in met name het Haarlemmerhoutkwartier (Koninginnebuurt met name genoemd). Hier organiseren bewoners koffieochtenden. Er is echter behoefte aan meer "back-up" voor de vrijwilligers die dit doen. Om het uit te breiden maar vooral ook om te zorgen dat het door kan gaan. 	
<p>'Wat werkt'-principes</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Bij het bevorderen van vrijwillige inzet komen drie werkzame factoren naar voren: <ul style="list-style-type: none"> o Kunnen: de beschikbaarheid van geld, tijd en vaardigheden. Vooral bij kwetsbare inwoners is het belangrijk om in kleine stapjes hun vrijwillige bijdrage uit te bouwen of andere participatievormen te verkennen, met inzet van kartrekkers en betaalde ondersteuning. o Willen: motivatie wordt verklaard door vier drijfveren: het verwachte rendement, materiele, sociale en morele opbrengst o Gevraagd worden: expliciet uitnodigen, je welkom voelen, je ondersteund voelen en ook daadwerkelijk ingezet worden als dat nodig is <p>Voorbeeldaanpakken: Bronmethodiek, Bijspringermethode, ABCD methode</p> <ul style="list-style-type: none"> - De werkzame factoren bij de ondersteuning aan mantelzorgers in de balans tussen verantwoordelijkheden en energie: <ul style="list-style-type: none"> o Vergroot de draagkracht van de mantelzorger door praktische hulp, financiële ondersteuning, goede materialen en kennis, vrijwillige zorg of respijtzorg. o Ondersteun bij het maken van keuzes door persoonlijke begeleiding, coaching en maatjes. De informatie over de ondersteuning moet gericht zijn op alle belanghebbenden, niet opgeknipt per voorziening. o Vergroot de elasticiteit van het zorgnetwerk o.a. door netwerkversterking en samenwerking informeel/formeel o Anticipeer op het delen van zorg o.a. actieve betrokkenheid bij de situatie, vroegtijdig te informeren en het bespreken van toelaten van hulp, anticiperen op schuldgevoel dat kan optreden - In de samenwerking tussen informele en formele hulp spelen deze werkzame factoren: 	

- Vrijwilligers hebben contact met inwoners met zorgbehoeften. Vanuit die informele relatie kan een vrijwilliger vertrouwen krijgen van een individu of gezin. Vrijwilligers helpen om waar nodig professionele hulp te zoeken, doordat zij behoeften signaleren en kunnen vertalen in een concrete vraag. Door hun ervaringen kunnen vrijwilligers ook professionals helpen om ondersteuning aan te passen aan de behoeften van de doelgroep.

Voorbeeldaanpakken: Samen maken we het recept, Werken met droomscenario's, training gespreksvoering, triadekaart

- Specifiek voor samenlevingsopbouw:

- Aandacht voor samenlevingsopbouw door het verankeren per wijk of gebied van de sociale pijler, die gevormd wordt door Sociaal Wijkteam - opbouwwerk - gebiedsverbinder. Deze driehoek haalt 'van onder op' welke behoefte bestaat op individueel en op wijkniveau en zet dit om in actie en beleid.

- Specifiek voor BUUV:

- BUUV is de Haarlemse buurtmarktplaats voor en door bewoners. De gemeente draagt haar uitvoerende activiteiten voor BUUV per 2020 over aan de subsidiepartners. De gemeente hecht er echter wel aan dat het ontwikkelde concept wordt voortgezet. In bijlage I zijn daarom specifieke 'wat-werkt'-principes voor BUUV opgenomen.

Bijlage I

‘Wat werkt-principes BUUV

BUUV is onafhankelijk

BUUV is voor en door bewoners. Het concept, de huisstijl, communicatie en ondersteuning aan bewoners zijn hierop aangepast. Deze onafhankelijke positionering vormt de basis voor samenhang onder bewoners: BUUV is immers hún community. Hiernaast is deze benadering belangrijk om alle groepen bewoners te interesseren, ook degene die minder te maken (willen) hebben met zorg, welzijn en overheid.

Gaat uit van een gelijkwaardige relatie tussen bewoners

Bij BUUV is er geen onderscheid tussen vrager en aanbieder. Elke deelnemer is ‘een BUUV’ en gelijkwaardig. De clou van BUUV zit ‘m in het feit dat vraag en aanbod door elkaar lopen. Dat vrager en aanbieder dezelfde persoon kunnen zijn. De traditionele tweedeling en ongelijkheid tussen hulpvragers en vrijwilligers wordt hiermee voorkomen. Het biedt bewoners ook de mogelijkheid liever iets aan te bieden dan te vragen, omdat dit makkelijker kan zijn vanwege vraagverlegenheid of bij eenzaamheid.

Iedereen heeft iets te bieden

Iemand heeft hulp nodig maar kan tegelijkertijd óók wat betekenen voor de ander. Er is een doelgroep die altijd een zorgvraag zal hebben, maar bij BUUV kunnen zij ook juist iets aanbieden. Deelnemers komen los van het stigma ‘zielig’, ‘oud’, ‘gehandicapt’ of een gevoel ‘ik kan toch niks meer’. Bij BUUV kunnen ze ook wat betekenen voor de ander, voelen zich gewaardeerd en bloeien op. De sociaal makelaars en vrijwilligers gaan actief op zoek naar talenten, ervaringen en interesses van bewoners. Het meedoen en opdoen van nieuwe contacten is voor bewoners vaak net zo belangrijk als het oplossen van de praktische hulpvraag.

Digitaal mét fysieke ondersteuning voor kwetsbare bewoners

BUUV is een krachtige combinatie van een fysiek en online bewonersplatform. Door het digitale platform met de vele deelnemers en berichten ontstaan matches en kruisverbanden tussen bewoners die elkaar in het dagelijks leven niet zouden tegenkomen. Het digitale platform wordt landelijk gedeeld met BUUV steden met ieder een lokale website, marktplaats, email, nieuwsbrieven en contentmanagementsysteem. Dankzij de fysieke variant kunnen ook bewoners meedoen die digitaal minder vaardig zijn en om hulp vragen bij deelname. Zij worden geholpen door het BUUV team. Zo wordt vertrouwen opgebouwd. Het team faciliteert bewoners om gemakkelijk en veilig mee te kunnen doen aan BUUV. Met kennis en ervaring van diverse maatschappelijke doelgroepen en de Haarlemse stadsdelen. Zij zorgen o.a. voor de ondersteuning van (kwetsbare) bewoners, het werven en activeren van deelnemers, het beheren van de website, het vinden van geschikte matches, oplossen van acute vragen, outreachende activiteiten en offline prikborden in de wijk en het betrekken van organisaties (MVO). Het BUUV team bestaat uit professionals met afvaardiging van maatschappelijke organisaties én vrijwilligers. Op dit moment zijn er ruim 60 vrijwilligers in verschillende rollen actief betrokken bij de organisatie van BUUV.

Laagdrempelig met vrijheid voor bewoners

Bewoners willen makkelijk deelnemen zonder al teveel eisen. Iedereen moet mee kunnen doen met weinig regels. De deelnemers bepalen zelf welke activiteiten ze doen, met wie, hoe vaak en wanneer ze beschikbaar zijn. Het bewonersplatform speelt in op de groep ‘nieuwe vrijwilligers’, die zich flexibel willen inzetten en zelf de focus

bepalen. Hierdoor kunnen zo veel mogelijk deelnemers betrokken worden. BUUV werkt zonder Verklaring Omtrent Gedrag, dit past bij het 'bewoners-voor-bewoners' principe. Uiteraard zijn er een aantal huisregels waar elke deelnemer mee instemt. Een BUUV vraagt geen vergoeding voor diensten. Deelname is gratis. Bewoners maken waar nodig zelf afspraken over een onkostenvergoeding (bijvoorbeeld bij reiskosten).

Communicatie met 'lichte toon', geen nadruk op zorg of hulp

BUUV onderscheidt zich ook in de communicatie. Met een herkenbare naam en huisstijl die in alle middelen en uitingen wordt meegenomen. De taal is licht, de communicatievorm straalt in alles uit dat het leuk is om wat voor anderen te doen, ongedwongen en uitnodigend. Er wordt geen 'hulpverleners- of organisatietaal' gebruikt: het is immers een bewonerscommunity. Voor elke doelgroep of wijk is er communicatie op maat. Doelgroepen die niet tot de kwetsbare doelgroep behoren worden ook bereikt. Bij vraag en aanbod op het platform gaat het immers om de goede mix van deelnemers.

Stadsbreed en voor alle bewoners beschikbaar

BUUV is in alle vijf stadsdelen van Haarlem actief. Sommige bewoners zijn BUUV in hun buurt. Anderen juist verder weg: meer anoniem of omdat een geschikte match niet altijd dichtbij is. In elk stadsdeel is op dit moment een sociaal makelaar actief waardoor iedereen bereikt kan worden. De sociaal makelaar is het bekende BUUV gezicht in de wijk. Het aanspreekpunt voor zowel bewoners als voor organisaties. Door lokale kennis worden activiteiten van BUUV en communicatie aangepast aan de wijk. Zodat het aansluit bij de lokale omgeving, bestaande initiatieven en herkenbaar voor buurtbewoners.

Samenwerking in het sociaal domein

BUUV werkt nauw samen met maatschappelijke organisaties en ketenpartners. BUUV is bij hen bekend en potentiële deelnemers worden doorverwezen. Omgekeerd heeft het team een signalerings- en doorverwijzingsfunctie als er méér aan de hand is bij bewoners. Partners zijn bijvoorbeeld de sociaalwijkteams, huisartsen, wooncorporaties, zorginstellingen, wijkverpleegkundigen en gemeentelijke afdelingen (WMO, SZW). De bewonerscommunity krijgt hiermee een vanzelfsprekende rol in het sociaal domein van de stad.

Kansen voor de toekomst

BUUV is voor iedereen, maar een aantal doelgroepen zijn op dit moment minder vertegenwoordigd. Er zijn kansen om beter aan te sluiten bij de leefwereld van bv jongeren, statushouders, (arbeids)migranten, ondernemers, kunst- en cultuurorganisaties, sociaal sterkere bewoners.